

Uudenmaan liiton lausunto esitysluonnoksesta aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi; evästyskeskustelu

Maakuntahallitus 19.08.2024 § 109
358/03.00.00/2024

Tiivistelmä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa valtion aluehallinnon uudistuksesta 1.9. mennessä. Maakuntahallitus käy keskustelun Uudenmaan liiton lausuntoluonnoksesta aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi, ja valtuuttaa liiton jatkamaan valmistelua saatujen evästysten pohjalta.

Selostus

Valtion aluehallinnon uudistuksen on tavoitteena yhdenmukaistaa ja sujuvoittaa valtion lupa- ja valvontakäytäntöjä vuoteen 2026 mennessä. Uudistamisessa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus.

Esityksellä perustettaisiin valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto, johon koottaisiin aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvia tehtäviä. Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi toimivallaltaan valtakunnallinen ja tehtäviltään monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaisi alueilla perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista ja valvoisi yleistä etua hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä.

Esitykseen sisältyy ehdotus elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaksi laiksi. Kymmenen perustettavan elinvoimakeskuksen tehtäviin kuuluisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvat tehtävät siltä osin kuin niitä ei siirretä Lupa- ja valvontavirastolle.

Uudenmaan liitto pitää valtionhallinnon uudistamista tervetulleena. Lausuntoluonnoksessa Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota mm.

- Perustettavien viraston ja elinkeinokeskuksen sekä KEHA-keskuksen aluekehittämislain mukaiseen kumppanuuteen alueiden toimijoiden, kuntien ja maakunnan liittojen kanssa
- Uudenmaan erityisaseman huomioimiseen viraston sijaintipaikkana sekä oman elinvoimakeskuksen tarpeeseen Uudellemaalle, sekä lisäksi riittävään resursointiin ja osaamiseen
- Lupamenettelyiden sujuvuuteen alueiden ja kuntien elinvoimatehtävänä
- Elinvoimakeskusten erikoistumiseen ja Uudenmaan elinvoimaviraston tehtäviin sekä digitaalisuuden hyödyntämiseen ja tiedolla johtamiseen
- Varautumiseen ja huoltovarmuuteen

Asian tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Uudistus kattaa yhdeksän hallinnonalan tehtäviä ja koskee 27 virastoa sekä 4 600 työntekijää. Valmistelussa ovat mukana työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö,

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto, ELY-keskus sekä ELY-keskusten, TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA-keskus sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

Hankkeen ohjauksesta ja valmistelusta vastaavat VM:n nimeämä ohjausryhmä (pj valtiosihteeri Elina Laavi) sekä valmisteluryhmä (pj:na ylijohtajat Juha Sarkio VM ja Tiina Korhonen TEM). Uudistuksessa on myös asetettu keskeisistä sidosryhmistä muodostuva seurantaryhmä, missä maakuntajohtaja Tuija Telén edustaa Helsinki-Uudenmaan suuraluetta. Kaikkien elinten toimi kausi päättyy 30.6.2026.

Aluehallintouudistus kytkeytyy myös ympäristöministeriössä valmisteilla olevaan yhden luukun lainsäädäntöhankkeeseen, jossa kehitetään ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaa sääntelyä ja edistetään yhden luukun asiointimahdollisuutta Lupa- ja valvontavirastossa. Asiaa koskeva luonnos hallituksen esitykseksi on samaan aikaan lausuntokierroksella (19.6. – 1.9.2024).

Liitteenä oleva lausuntoluonnos on toimitettu hallituksen saamassa muodossa myös kaikille Uudenmaan kunnille kommentoitavaksi.

Lausunnon määräaika on 1.9. Lausuntopalvelussa huomioita pyydetään yleisemmän lausunnon lisäksi myös sekä lupa- ja valvontaviraston että elinvoimakeskuksen ja kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA) osalta laki- ja asetusehdotusten lukutasolla. Uudenmaan liitto jatkaa lausunnon kokonaisuuden valmistelua yhteistyössä kuntien kanssa.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus

- käy keskustelun liitteenä olevasta Uudenmaan liiton lausuntoluonnoksesta, ja
- valtuuttaa maakuntajohtajan ja aluekehitysjohtajan viimeistelemään lausunnon saatujen evästysten pohjalta määräaikaan mennessä.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaan.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Eero Venäläinen
Asiantuntija Outi Ervasti